

Sri Lanka

Plan on työskennellyt Sri Lankassa vuodesta 1981 ja on jakanut ohjelma-alueensa kolmeen kokonaisuuteen: luoteinen, kaakkoinen ja plantaasi-alue. Kaikkiaan maassa on 26 000 kummilasta.

Sri Lankan 26 vuotta kestänyt sisällissota päättyi keväällä 2009. Sitä ennen kymmenet tuhannet ihmiset kuolivat, ja sadat tuhannet lähtivät pakoon hallituksen ja tamilijoukkojen välisiä taisteluita. Viime vuonna turvallisuustilanne oli vakaa, ja srilankalaiset valitsivat vaaleilla presidentin lisäksi uuden parlamentin.

Nyt Sri Lankan pohjoisosissa toivutaan sodasta ja keskitytään jälleenrakennukseen. Myös Plan tekee työtä haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten auttamiseksi konfliktin jälkeisessä tilanteessa. Samalla se panostaa entistä enemmän oikeusperustaiseen kehitystyöhön.

Plan jatkoi viime vuonna toimintaansa Sri Lankan lasten oikeuksien edistämiseksi. Lasten ravitsemustilanne koheni neuvonnalla ja ruokakasvien viljelyllä. Kastelujärjestelmien valmistuminen Anuradhapurassa lisäsi myös riisinviljelijöiden satoja.

Esi- ja perusopetuksen laatu parani, kun opettajat saivat koulutusta ja oppilaat entistä ehompia kouluja. Samalla koulujen vesi- ja sanitaatiotilanne koheni.

Plan toimii 66 maassa eri puolilla maailmaa. Tavoitteena on tarjota maailman lapsille parempi tulevaisuus. Planin kaikkien kehitysyhteistyöohjelmien perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus.

Vuosiraportti esittelee tilannetta heinäkuusta 2009 kesäkuuhun 2010. Maan nykyiset olosuhteet saattavat poiketa kuvattusta.

Miksi Plan toimii Sri Lankassa?

1. Lapsilla on oikeus elämään – viidennes alle viisivuotiaista lapsista on alipainoisia väärän ravitsemuksen takia.
2. Lapsilla on oikeus terveyteen – joka viides lapsi juo liikaista juomavettä, mikä aiheuttaa ripulia.
3. Lapsilla on oikeus koulutukseen – kaikki lapset eivät saa laadukasta esi- ja perusopetusta varsinkaan maaseudulla.
4. Lapsilla on oikeus mielipiteisiin – nyt lapset kärsivät henkisesti ja fyysisestä väkivallasta kotona ja kouluissa.

Planin työn painopisteet Sri Lankassa

- Parantaa lasten ja heidän äitiensä hyvinvointia tukemalla terveyskeskusten toimintaa.
- Parantaa tietoisuutta puhtaan veden, sanitaation ja hygienian tärkeydestä.
- Edistää laadukasta varhaiskasvatusta tukemalla esikoulujen toimintaa.
- Vahvistaa perusopetuksen laatua rakennuttamalla kouluja ja kehittämällä opettajien ammattitaitoa.
- Parantaa nuorten opiskelu- ja työllistymismahdollisuuksia.
- Vähentää lasten kaltoinkohtelua kouluissa ja kotona.

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUS

Sopimuksessa on 54 artiklaa. Sopimus velvoittaa turvaamaan kaikille lapsille ja nuorille

- 1) osuuden yhteiskunnan voimavaroista
- 2) oikeuden suojeluun ja huolenpitoon
- 3) oikeuden osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon.

- Parantaa perheiden ruokaturvaa monipuolistamalla maataloutta ja toimeentuloa.
- Vahvistaa lasten osallistumismahdollisuuksia.

Planin työn tavoitteena on, että yhteisön jäsenet etsivät itse ratkaisunsa ja päättävät toteutettavien hankkeiden tärkeysjärjestyksen, sillä he ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita.

Planin työ 2010

Sri Lankassa viidennes alle viisivuotiaista lapsista on alipainoisia, mikä johtuu väärästä ravitsemustottumuksista. Plan keskittyi viime vuonna tukemaan maan terveydenhuoltojärjestelmää, jotta se voisi osaltaan tukea lasten tervettä kasvua ja kehitystä. Plan koulutti terveysviranomaisia ja kyläkätilöitä, jotka perehdyttivät yhteisöjä terveyskysymyksiin. Uvan maakunnassa kolme yhteisöä järjesti terveyden edistämisleirin.

Lasten ravitsemustilanne kohentui myös teeplantaaseilla, joissa perheet oppivat Planin opastuksella viljelemään terveellisiä ravintokasveja ja valmistamaan niistä ruokaa.

Plan kehitti lasten esiopetusta kouluttamalla viranomaisia ja opettajia. Myös vanhempia tuettiin lasten varhaiskasvatuksessa: kodit saivat mallia virikkeellisistä leikkiympäristöistä ja isät tavoista osallistua lastensa elämään. Lisäksi Plan rakennutti ja kunnosti yhteensä 42 esikoulua sekä jakoi opetusmateriaalia 32 esikouluun.

Vastaavasti Plan auttoi opetusviranomaisia kehittämään peruskoulujärjestelmää. Opettajat perehtyivät oppilaskeskeisiin opetusmenetelmiin, ja vanhemmat sitoutuivat lastensa koulutyön tukemiseen. Plan myös rakennutti ja kunnosti 17 koulurakennusta. Uvan maakunnassa Plan pyrki järjestämään kaikki koulupudokkaat takaisin opintielle.

Viime vuonna 27 koulun oppilaat saivat käyttöönsä käymälän, vesipisteen, puutarhamaata ja jätehuollon. Lisäksi 22 koulua laati itselleen vesiturvallisuusohjelman. 3 000 perhettä sai Planin tuella puhdasta juomavettä ja 1 200 perhettä kunnan käymälän.

Anuradhapurassa kastelujärjestelmät valmistuivat, mikä paransi riisinviljelijöiden satoa ja siten toimeentuloa. Rakennusprosessin yhteydessä viljelijät päivittivät työmenetelmiään, istuttivat metsää ja perustivat rahaston kastelujärjestelmän ylläpitämiseksi.

Kohokohdat

520 esikouluopettajaa on perehtynyt varhaiskasvatusmenetelmiin.

320 kotipuutarhaa on tuottanut lapsille ravitsevaa ruokaa teepiantaaseilla.

648 mikroluottoryhmää on kohentanut tuhansien perheiden toimeentuloa.

Terveys

Ravitsemusvalistus vei pojan makeannälän

Uvan maakunnan yhdessä maalaiskylässä lapsista joka kolmas on ikäänsä nähden alimittainen. Äideistä taas joka viides on silmämääräisesti arvioiden ali- tai ylipainoinen.

Kolmisenkymmentä kylän naista ja miestä havahtuikin kohentamaan ravitsemustilannettaan. Planin ja terveystyöryhmien kouluttamina he perustivat ryhmän, joka alkoi seurata lasten kasvua ja kehitystä, valistaa ikätasoon sopivasta ruokavaliosta ja muutenkin puuttua epäterveellisiin elämäntapoihin. Työ aloitettiin kotoa.

”Neljävuotias poikani mankui aina karkkia, varsinkin paluumatkalla esikoulusta kotiin. Eräässä lehdessä huomasin lopulta kuvan lapsista, joilla oli mädäntyneet hampaat. Kerroin pojalleni, että karkkia syömällä hänen hampaansa näyttävät pian samanlaisilta”, kertoo ravitsemusvalistusta omaksunut äiti.

”Kerroin myös, että kaupassa kivojen karkkipurkkien on tarkoitus houkuttaa asiakkaita ostamaan karkkia. Poikani vastasi, että sellaiset keinot eivät häneen tepsivät. Aina kun ohitamme kaupan, poikani muistuttaa oppimastaan. Miehenikin tuo matkoiltaan nykyään karkkien sijaan hedelmiä ja kirjoja”, hän jatkaa tyytyväisenä.

Vesi ja sanitaatio

Vuoden 2010 saavutuksia

27 koulun oppilaat osallistuneet vesi- ja sanitaatio-ohjelmaan
3 000 perheelle puhdasta juomavettä

Nuorten video kertoo, miksi vesi on likaista

Uvan maakunnassa sijaitsevassa kylässä hygienia on heikkoa ja vesi likaista. Lapset sairastuvat ripuliin ja hepatiitti E:hen. Lisäksi he kärsivät hammas- ja munuaisoireista.

Kylän 15 nuorta päättikin selvittää, mistä on kyse. Planin kouluttamat mediaryhmäläiset ottivat videokameran matkaan ja lähtivät tiedustelemaan asiaa ensin viranomaisilta ja muilta asiantuntijoilta. Parhaan vastauksen he saivat tallentamalla kameran muistiin kylänsä maisemaa: yhtäällä aikuiset kaatavat roskia puroihin, jokivarteen ja kaivojen viereen. Roskien seassa on myös lannoitteita. Toisaalla lapset heittävät roskia tienvarteen, josta ne päätyvät vesiä saastuttamaan.

Videohanke avasi monin tavoin nuorten silmät tarkastelemaan ympäristöään.

”Näemme yhteiskunnallisia ongelmia ja olemme varmoja, että voimme puuttua niihin myönteisellä ajattelulla”, kertoo 17-vuotias Buddhika, joka on yksi Planin kouluttamasta 35 nuoresta.

Videon ensi-iltaa vietettiin maaliskuussa Maailman vesipäivänä.

Lasten suojeleminen

Vuoden 2010 saavutuksia

110 lastensuojelukomiteaa toiminnassa

Poliisiasemat palvelevat naisia ja lapsia

Jokaiselle Sri Lankan poliisiasemalle on lain mukaan järjestettävä lasten ja naisten erillinen palvelupiste. Sen tehtävänä on vastaanottaa ilmoituksia lapsiin ja naisiin kohdistuvasta väkivallasta, ohjata uhrit avuntarjoajien luokse sekä huolehtia valistusohjelmista. Hyvä tavoite on kuitenkin vesittyneen tilojen

ja pätevän henkilökunnan puutteeseen.

Anuradhapurin alueella Plan onkin vahvistanut lasten ja naisten palvelupisteitä, joista yksi sijaitsee Medawachchian poliisiasemalla. Lapset ovat osallistuneet suunnitteluun valitsemalla palvelupisteelle paikan, sillä heille tärkeintä on oma helppokulkuinen sisäänkäynti. Poliisitarkastaja P. Somalatha on henkilökohtaisesti pitänyt huolen, että lasten toiveet otetaan huomioon.

Nyt palvelupiste on toiminut esimerkillisesti jo vuoden.

”Valistustyömme on tuottanut tulosta. Olemme vastaanottaneet aikaisempaa enemmän ilmoituksia, mutta toisaalta naiseen ja lapsiin kohdistuva raaka väkivalta on vähentynyt”, P.

Somalatha kertoo. Hän haluaa välittää kokemuksiaan muille poliiseille.

Tulevaisuus

Tänä vuonna Plan jatkaa pitkäjänteistä yhteistyötä lasten ja aikuisten kanssa heidän elinolojensa parantamiseksi. Tavoitteena on kaikkien lapsen oikeuksien toteutuminen.

Sri Lankassa alkaa uusi toimintakausi. Tänä vuonna Plan panostaa köyhimpien ja syrjityimpien lasten hyvinvointiin.

Kiitos, että kummina sinä teet mahdolliseksi hankkeiden suunnittelun ja toteutuksen Sri Lankassa.

USKO LAPSIIN

Plan Suomi Säätiö | Pasilanraitti 5, 2. krs | 00240 Helsinki | Puh (09) 6869 800 | Faksi (09) 6869 8080 | plan.fi

